

[Arbejdsministeren]

opfattelse, at denne ikke må gives på en måde, så de eksisterende lønsystemer forvrides.

Af blandt andet beskæftigelsesmæssige grunde bør alle beskæftigede omfattes af arbejdstidsnedsættelsen – uanset fagets normale arbejdstidsnorm inden arbejdstidsnedsættelsen – ligesom også de deltidbeskæftigede bør omfattes af en arbejdstidsreduktion. Gennem bestemmelser om afspadsering af – og ikke forbud mod – overarbejde må det sikres, at den beskæftigelsesmæssige effekt af en arbejdstidsreduktion ikke undermineres ved, at de ansatte blot får højere løn. Denne risiko er specielt stor for de deltidarbejdende. FTF advarer i øvrigt mod den stigende tendens til anvendelse af deltidbeskæftigelse. FTF mener ikke, at en arbejdstidsnedsættelse behøver at føre til en ringere udnyttelse af kapitalapparatet, og i virksomheder med holddrift kan en ændret arbejdstidstilrettelæggelse tværtimod medføre en bedre udnyttelse. En nedsættelse af arbejdstiden vil medføre en forøget uddannelsespolitisk indsats for at modvirke mangel på uddannet arbejdskraft inden for enkelte sektorer.

FTF anser det for helt centralt, at man gennemfører et analysearbejde, der kan belyse virkningerne af en arbejdstidsnedsættelse. Dette gælder ikke mindst inden for den offentlige sektor, hvor beskæftigelsesvirkninger, konsekvenser for serviceniveau, virkninger på standarder og normer samt uddannelsesbehov og -kapacitet bør undersøges nøje. Vigtigheden af dette krav om analysearbejde understreges yderligere af de kommunale organisationers synspunkt om, at omfanget af de kommunale ansættelser ikke kan kendes på grund af det kommunale selvstyre. FTF henviser i øvrigt til tidligere bemærkninger om arbejdstidstilrettelæggelsen og ønsker i relation til den offentlige sektor at påpege, at der inden for denne mange steder er en kontinuerlig drift, og de deraf følgende vagtskifteordninger bevirker, at diskussionen om arbejdstidsnedsættelsens form bliver en anden end i den private sektor.

DA mener, at en generel nedsættelse af arbejdstiden på mange måder vil have en negativ beskæftigelsesmæssig effekt. Omkostningerne pr. produceret enhed vil stige, fordi kapitalapparatet udnyttes mindre. De indirekte omkostninger stiger, fordi de i højere grad er personafhængige end tidsafhængige, og idet omkostningerne til en række eksterne

faciliteter også vil stige. Hertil kommer, at der efter DAs opfattelse vil være en overhængende risiko for, at en aftalt arbejdstidsforkortelse uden lønkomensation vil medføre et stærkt forøget lønpres, som vil medføre øget lønglidning, bl.a. fordi der i forbindelse med en generel arbejdstidsnedsættelse vil opstå problemer med at skaffe kvalificeret arbejdskraft.

DA mener, at de samlede samfundsøkonomiske virkninger af en generel arbejdstidsnedsættelse vil være: en tvivlsom beskæftigelsesmæssig effekt, en stigning i det offentlige personaleforbrug, forværring af statsfinanserne, øget inflation, forværring af betalingsbalancen på grund af en ringere konkurrenceevne og en ringere økonomisk vækst på grund af en dårligere udnyttelse af produktionsapparatet. Efter DAs opfattelse er der behov for andre – herunder også arbejdstidspolitiske – foranstaltninger: en mere smidig tilrettelæggelse af arbejdet, indførelse af et delpensionssystem, tilpasninger i lovgivningen om arbejdsløshedsforsikring, ændringer i reglerne om arbejdsgiverbidrag samt ændringer i arbejdsmiljølovgivningen. DA sætter spørgsmålstegn ved de makroøkonomiske modeller, der hidtil har været anvendt ved beregningerne af en arbejdstidsnedsættelses virkninger, især for så vidt angår: delighedsproblemet, produktivitetsudviklingen og lønelementets betydning.

SALA finder det uheldigt, at folketingsudtager et enkelt element af det traditionelle overenskomststof til politisk drøftelse, idet man kan frygte, at der herved skabes forventninger om en arbejdstidsnedsættelse ved overenskomstforhandlingerne i 1985. Den økonomiske situation for jordbrugserhvervene og dets følgeindustrier tilsiger ikke generelle arbejdstidsnedsættelser i de kommende år. En nedsat arbejdstid vil ikke have nogen beskæftigelseseffekt for de mindre virksomheder, men i stedet medføre en faldende produktion, der er tilpasset de ændrede arbejdstidsforhold. For alle virksomhedstyper vil virkningen blive forøgede omkostninger pr. produceret enhed. SALA peger endelig på, at der er et stort behov for en mere hensigtsmæssig arbejdstidstilrettelæggelse, hvorved kapitalapparatet kan udnyttes bedre med det resultat, at både beskæftigelse og produktion kan øges.